

РЕШЕНИЕ

№ 1848

гр. София, 21.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 42 състав, в публично заседание на 07.10.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калин Куманов

при участието на секретаря Росица Б Стоева и при участието на прокурора Кирил Димитров, като разгледа дело номер **12093** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203-207 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр.с чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е след като с Определение № 1238 от 22.10.2019 г. на Административен съд-София област искова молба вх.№ 5464/16.10.2019 г. по описа на АССО, подадена от М. Д. Д. срещу Областна дирекция на МВР-гр.К., е изпратена по подсъдност на Административен съд-София град.

Предмет на разглеждане по настоящото дело е искът на М. Д. Д. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], предявен срещу ОД на МВР-гр.К., за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 2000 лв., претърпени от Заповед за задържане на лице рег.№ 200/31.05.2018 г. на Началник група "Териториална полиция" при РУ-К. към ОД на МВР-гр.К., отменена по съдебен ред, ведно със законната лихва, считано от 16.07.2019 г., до окончателното изплащане на сумата, и разноските по настоящото дело.

В исковата молба се твърди, че от отменената като незаконосъобразна заповед на ищеца са причинени неимуществени вреди. Ищецът излага подробни съображения във връзка с преживяната от него уплаха, напрегнатост, унижение и стрес. Настоява, че са засегнати честта и достоинството му предвид оковането му с белезници. В съдебно заседание ищецът се представлява от адв.В., която моли Съда да уважи искова молба, претендира сторените по делото разноски и адвокатско възнаграждение

по представен списък по чл.80 ГПК. Представя писмена защита с подробни съображения.

Препис от исковата молба е връчен за отговор на ответника - ОД на МВР-гр.К.. В срока по чл.131 ГПК от същия е постъпил отговор, в който се излага становище за неоснователност и недоказаност на исковата претенция, като са изложени подробни съображения. Моли Съда да отхвърли иска, или да намали размер на претендираното обезщетение. Не претендира разноски. В съдебно заседание ответникът не изпраща процесуален представител.

С. градска прокуратура чрез прокурор Д. дава заключение за основателност на исковата претенция. Намира, че размерът на претендирания адвокатски хонорар не е прекомерен.

След преценка на събраните по делото доказателства, Съдът намира за установено от фактическа страна следното:

Със Заповед № 200/31.05.2018 г., издадена от Началник група "Териториална полиция" при РУ-К. към ОД на МВР-гр.К., ищецът М. Д. Д. е задържан в поделение на МВР за 24 часа по реда на ЗМВР. Недоволен от така издадената заповед, Д. я е обжалвал пред Административен съд-гр.К., като по оспорването е образувано адм.дело № 227/2018 г. По делото е постановено Решение № 163 от 11.06.2018 г. (заверен препис на л.31), с което заповедта е отменена като незаконосъобразна. Съдебното решение е влязло в законна сила на 16.07.2019 г. В хода на съдебното производство се прие заверен препис от посочения съдебен акт.

За установяване на претърпените неимуществени вреди, по искане на ищеца беше разпитан като свидетел В. Д. Д., брат на ищеца. Свидетелят сподели, че на 31.05.2018 г. заедно с брат му са били задържани в РПУ К.. Свидетелят е бил задържан за това, че предния ден е карал колата си без фарове и колан. При задържането му свидетелят се е обадил на брат си да му донесе документите. Тогава и ищецът е бил задържан. Свидетелят е бил настанен в съседна килия, разположена перпендикулярна на тази, в която е бил задържан брат му и е виждал какво се случва там. По едно време са дошли униформени полицаи, отворили са килията, където е бил брат му, сложили са му белезници и са му казали, че е задържан още един път. Брат му е протестирал срещу новото задържане като незаконно. Свидетелят е виждал, че брат му изпитва разочарование и страх, бил е разочарован от държанието на униформените. При задържането ищецът е бил дърпан от тях със страшна злоба. Смята, че със слагането на белезниците те са показали, че са властни. Двамата братя са били освободени на 01.06.2018 г.

Съдът ще коментира свидетелските показания при излгане на правните си изводи.

По делото от ищеца бяха представени следните съдебни актове:

Решение № 18 от 26.03.2020 г. на Окръжен съд-гр.К. по ВНОХД № 12/2019 г. (л.40), с което е отменена Присъда № 57 от 20.06.2019 г. на Районен съд-гр.К. по НОХД № 159/2019 г., в частта, с която разпитаният като свидетел В. Д. Д. е признат за виновен за това, че в съучастие с ищеца М. Д. Д. е отправил закана на длъжностно лице, и е извършил хулигански действия пред длъжностни лица; както и в частта, с която ищецът М. Д. Д. в съучастие с разпитания като свидетел В. Д. Д. е признат за виновен за това, че е отправил закана на длъжностно лице, и е извършил хулигански действия пред длъжностни лица.

Присъда № 260008 от 03.02.2021 г. на Районен съд-гр.К. по НОХД № 442/2020 г.

(л.46), с което разпитаният като свидетел В. Д. Д. е признат за виновен за това, че е отправил закана на длъжностно лице, и е оправдан по обвинението за хулиганство.

При така установената фактическа обстановка Съдът достигна до следните правни изводи:

Искът е предявен в петгодишния давностен срок от влизане в сила на Решение № 163 от 11.06.2018 г., постановено от А. по адм.дело № 227/2018 г. Искът е предявен от легитимиран субект – адресат на отменения административен акт, от който се претендира обезщетение за претърпени неимуществени вреди, поради което същата е процесуално допустима.

Разгледан по същество, искът е частично основателен.

Съгласно разпоредбата на чл.1, ал.1 ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на гражданите и юридическите лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица или по повод изпълнение на административна дейност. За да възникне правото на претендираното обезщетение, е необходимо да са налице няколко кумулативни предпоставки, а именно: незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата или общината, при или по повод изпълнението на административна дейност; вреда - имуществена или неимуществена; пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт, действието или бездействието и настъпилата вреда. Под вреда следва да се разбира отрицателната последица от увреждането, която засяга неблагоприятно защитените от правото имуществени и неимуществени интереси на увредения, а под "пряка и непосредствена" - тази вреда, която следва закономерно от незаконосъобразния акт, действие или бездействие на компетентния административен орган по силата на безусловно необходимата връзка между тях. При липсата на който и да е от елементите на фактическия състав не може да се реализира отговорността по чл.203 АПК във вр.с чл.1 ЗОДОВ.

В случая по делото е установена първата предпоставка - незаконосъобразна заповед за задържане по ЗМВР, отменена с влязло в сила съдебно решение. Следва да се приеме, че ищецът е доказал наличието на незаконосъобразен акт, издаден от административен орган при или по повод изпълнение на административна дейност по смисъла на чл.1, ал.1 ЗОДОВ.

При това положение Съдът следва да прецени установено ли е по делото настъпване на вреди, а при положителен отговор – представляват ли тези вреди пряка и непосредствена последица от издадения незаконосъобразен акт.

Основен елемент от състава на чл.1 ЗОДОВ е вредата. Същата се схваща като промяна чрез смущаване, накърняване и унищожаване на имуществото на едно лице, субективните му права, телесна цялост, душевност или психическо състояние. Това е отрицателната последица от увреждането, която засяга неблагоприятно правата и защитените от правото блага на увредения. Под "пряка и непосредствена" следва да се разбира тази вреда, която следва закономерно от незаконосъобразния административен акт, действието или бездействието на съответния административен орган, по силата на безусловно необходимата връзка между тях. Казано с други думи, причинна връзка е налице, когато вредите са в резултат на увреждането, настъпили са по повод на него и във връзка с него. При наличието на всички елементи на посочения фактически състав се реализира отговорността на държавата по реда на чл.1, ал.1

ЗОДОВ.

Съобразно разпоредбата на чл.154, ал.1 ГПК всяка страна е длъжна да установи фактите, на които основава своите искания или възражения. Така разписаната в закона доказателствена тежест е указана на ищеца като страна, която носи тежестта на доказване. В случая ищецът следва да докаже чрез провеждане на пълно и пряко доказване със съответните процесуални способности, настъпването на твърдените имуществени и неимуществени вреди, както и причинната връзка между тях.

В конкретния случай от събраните по делото доказателства се доказва наличието на останалите материалноправни предпоставки, предвидени в закона. Твърдението на ищеца за претърпени от него неимуществени вреди в резултат на отменената Заповед № 200/31.05.2018 г. се доказва по несъмнен начин. Ищецът ангажира доказателства в подкрепа на твърденията си за причинени притеснения, стрес, безпокойство, психически и емоционална страдания във връзка с обжалването на заповедта за задържане.

Неимуществените вреди представляват засягане на честта, достойнството, доброто име на лицето в обществото, болките и страданията, които то е изживяло, както и всички други негативни преживявания в резултат на увреждането. Специалният закон не уточнява как се определя размерът на неимуществените вреди, поради което субсидиарно следва да се прилага гражданското законодателство и по-конкретно чл.52 от Закона за задълженията и договорите, който дава възможност за определянето им по справедливост. Неимуществените вреди подлежат на доказване, поради което ищецът следва да докаже настъпването им по безспорен начин.

Св.Д. даде показания, че ищецът е бил разстроен и е изпитвал разочарование и страх, бил е разочарован от държанието на униформените, сподели че при задържането ищецът е бил дърпан от тях със страшна злоба. Показанията му отразяват непосредствени впечатления, възприети в най-близък момент след психотравматичното увреждане, причинено от ареста и поради това са достоверни. Свидетелят лично е възприел състоянието на ищеца, унижението му пред познати, когато е бил разхождан с белезници. Свидетелските показания са последователни, логични и непротиворечиви, поради което се кредитират с доверие от Съда, макар да оценява, че свидетелят е близък на ищеца човек, негов брат, при това задържан заедно с него с аналогична заповед за задържане, също отменена по съответния ред и който също води аналогично дело за обезщетение. В този смисъл Съдът се въздържа от оценка на някои по-емоционални показания, като ги отдава и на това, че свидетелят е и лично засегнат при същите обстоятелства. Следва обаче да се отчете обстоятелството, че става въпрос за свидетелски показания на лице, уведомено за наказателната отговорност, която носи лично по чл.290, ал.1 НК.

Ищецът твърди нарушаване на правото му на свободно придвижване. Същото неизбежно е налице, доколкото самото съдържание на заповедта за задържане е именно такова. Лицето е било лишено от право на свободно придвижване още, след изтичане на първоначалното му задържане. Правото на свободно придвижване е основно право на човека, предвид което и ограничаването му само по себе си представлява нанесена неимуществена вреда за лицето, която не изисква каквото и да е доказване.

Съдът, произнесъл се по обжалването на отменената заповед, приема, че е било налице засягане на права на жалбоподателя и настоящ ищец в по-голяма степен от необходимото за целта, за която се издава. Налице е издадена незаконосъобразна

заповед за задържане за нов период, без основание за това.

Неизбежно свързани със задържането са възникването на стрес у задържания, нормално е той да е бил изненадан и уплашен, след като вместо да бъде освободен, което е очаквал, отново е задържан, неизбежно свързани със задържането са и засягането на честта и достойнството му, както и унижението от начина, по който бил върнат в ареста и от отказа да бъде освободен; нормално и неизбежно е и възмущението в такава ситуация от несправедливостта, която чувства.

Ищецът като задържан се е чувствал притеснен за семейството си, за изпитаните от тях тревоги от обстоятелството, че все още е задържан, като дори не е знаел дали близките му са уведомени за това къде се намира и защо продължава да не се прибира. Ищецът не е имал информация за това дали майка му е била информирана за задържането му. Свидетелят сочи, че са се притеснявали главно за нея, тъй като е имала проблеми със сърцето.

Съдът приема наличието на вредите, които са неизбежна последица от задържането, съответно конвоирането като задържан на обществено място, и които счита, че следва да се приемат за доказани и без представянето на конкретни доказателства за изживяни негативни емоции. Става въпрос за сериозно ограничаване в свободата на придвижване, под заплахата, че е проучван за извършване на престъпление, което носи неизбежно сериозни негативни изживявания на всеки човек.

Предвид на изложените данни Съдът намира, че действително ищецът е претърпял неимуществени вреди поради задържането му без правно основание. Нормални и логични в житейски аспект са и данните, изнесени от свидетеля за реакциите на ищеца. В конкретния случай са настъпили неимуществени вреди по време на задържането – негативни емоционални преживявания, които Съдът следва да преценява и житейски.

Не следва да се обсъждат съдебните актове по воденото срещу ищеца наказателно дело, защото му е повдигнато обвинение по-късно във времето, след осъществяване на процесното полицейско задържане.

Без основание в закона са нарушени основни права на ищеца, защитени по чл.5, § 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, поради което му се дължи обезщетение от държавата. Установяват се и останалите две предпоставки по чл.1, ал.1 вр.с чл.4 ЗОДОВ - претърпени неимуществени вреди, които са в пряка причинно-следствена връзка с нищожния административен акт за задържане на ищцата 05 РУП-СДВР.

Съдът не възприема възражението на ответника, че сочените вреди не може да се свържат конкретно с процесната заповед. Сочените негативни изживявания са свързани със самото задържане като цяло, но неизбежно и втората такава заповед е причинила сочените в исковата молба вреди, като същите дори са със значително по-голям интензитет, имайки предвид, че става въпрос за нов, втори период на задържане, след изтърпания първи такъв, при изненада и без яснота защо вместо да бъде освободено лицето отново е задържано, а по отношение на притесненията за близките, вредите са съвсем ясно насочени за притесненията именно от това, че ищецът няма представа дали те са уведомени и дали не се притесняват за това, че той не се прибира след като вече е изтекъл нормалният срок на задържане.

Като счита за доказано настъпването на посочените неимуществени вреди и причинната връзка между тях и задържането, Съдът счита за основателно възражението за прекомерност на предявеното обезщетение от 2000 лв.

В чл.4 ЗОДОВ не са установени критерии за определяне на размера на обезщетението за неимуществени вреди. Съгласно § 1 от ДР на закона за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на гражданските и трудовите закони. В настоящия случай приложение намира разпоредбата на чл.52 от Заковете за задълженията и договорите. Съгласно тази трайно установена съдебна практика, понятието "справедливост" не е абстрактно, а е свързано с преценката на редица конкретни, обективно съществуващи при всеки отделен случай обстоятелства, които следва да се вземат предвид от съда при определяне на обезщетението за неимуществени вреди. Такива критерии са личността на увредения, видът, интензитетът и продължителността на увреждането, съпоставени със състоянието на ищеца преди него, отражението върху личния, обществен и професионалния му живот. Във всички случаи на приложение на чл.52 ЗЗД база при определяне на паричното обезщетение за причинени неимуществени вреди са стандартът на живот в страната и среднестатистическите показатели за доходи по време на възникване на увреждането. Неимуществените вреди са конкретно определени и присъденото парично обезщетение за тях следва да съответства на необходимостта за преодоляването им, да е достатъчно по размер за репарирването им в съответствие с общоприетия критерий за справедливост и с оглед особеностите на конкретния случай. Същевременно обезщетението не следва да надвишава този достатъчен и справедлив размер, необходим за обезщетяването на конкретно претърпените неимуществени вреди.

Съдът намира, че справедлив по правилата на чл.52 ЗЗД би бил размер на обезщетението от 1000 лв., с оглед конкретно претърпените от ищеца вреди, както и с предвид преобладаващата съдебна практика в сходни на процесния случай хипотези. Следва да се отчете обстоятелството, че става въпрос за доказани неимуществени вреди, свързани с ограничаване правото на свободно придвижване, както и на изживени от ищеца негативни душевни преживявания и емоции по време на самото задържане, но без твърдени, съответно установени и доказани вреди, представляващи трайни увреждания, нанесени върху неговото здраве.

Предвид изложеното искът е доказан по основание, но завишен по размер и следва да бъде намален до справедливия според Съда размер от 1000 лв.

С оглед основателността на главния иск, основателен се явява и акцесорният иск за законната лихва върху тази сума, считано от 16.07.2019 г. (датата на влизане в сила на отменителното съдебно решение), която дата правилно се свързва с отмяната на оспорения административен акт.

В съответствие с нормата на чл.81 ГПК Съдът следва да се произнесе по претенциите на страните за присъждане на разноски. На основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ, предвид уважаване на предявения иск, основателна е претенцията на ищеца за присъждане на сторените в производството разноски, които са от 600 лева адвокатски хонорар и 10 лева заплатена държавна такса. Същите Съдът следва да присъди в съответствие с нормата на чл.10, ал.3, изр.1 ЗОДОВ адвокатски хонорар, съразмерно с уважената част на иска, в случая в размер на 300 лв., и държавна такса, подлежаща на възстановяване от ответника в пълен размер.

Така мотивиран и на основание чл.203 и сл. от АПК, Административен съд-София град

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Областна дирекция на МВР-гр.К. да заплати на М. Д. Д. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], обезщетение за неимуществени вреди в размер на 1000 лв. (хиляда лева), претърпени от ищеца вследствие незаконосъобразен административен акт - Заповед за задържане на лице рег.№ 200/31.05.2018 г., издадена от Началник група "Териториална полиция" при РУ-К. към

ОД на МВР-гр.К., ведно със законната лихва, считано от 16.07.2019 г., до окончателното изплащане на сумата

ОТХВЪРЛЯ иска на М. Д. Д. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], срещу Областна дирекция на МВР-гр.К., за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди, претърпени от ищеца вследствие незаконосъобразен административен акт - Заповед за задържане на лице рег.№ 200/31.05.2018 г., издадена от Началник група "Териториална полиция" при РУ-К. към ОД на МВР-гр.К., за разликата над 1000 лв. до претендирания размер от 2000 лв., като неоснователен и недоказан.

ОСЪЖДА Областна дирекция на МВР-гр.К. да заплати на М. Д. Д. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], разноски по делото в размер на 310 лв. (триста и десет лева).

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба или касационен протест пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: